

EU vás začala „chránit“ před internetem. „Omezení kvůli bezpečnosti a zdraví.“

- CZ24 News | 30. srpna 2023

EU: V pátek začala pro velké technologické společnosti platit povinnost se řídit DSA, tedy aktem o digitálních službách. Eurokomisař Thierry Breton prohlašuje, že ten bude bránit svobodu slova před „svévolnými rozhodnutími“ a také občany před nelegálním obsahem. Jenže se ozývají také varovné hlasy, že DSA dává Evropské komisi nejen pravomoci zneužitelné k cenzuře, ale také že z ní snímá demokratickou odpovědnost, protože „špinavou práci“ za ni odvedou velké technologické společnosti. Nemluvě o tom, jaké pravomoci jí akt dává, pokud by byla ohrožena bezpečnost nebo veřejné zdraví. Pro ParlamentníListy.cz se k tématu vyjádřil jeden ze zakladatelů Společnosti pro obranu svobody projevu, Vlastimil Veselý.

25. srpna začala platit pravidla obsažená v unijním aktu o digitálních službách. Což by mělo v praxi znamenat, že velké společnosti provozující v Evropě například sociální sítě budou více dbát o soukromí uživatelů a také důsledněji zakročovat proti nelegálnímu obsahu nebo takzvaným dezinformacím. Pokud tak činiti nebudou, mají čelit pokutám až do výše 6 % ročního obrátu.

Začátek platnosti oznámil eurokomisař pro vnitřní trh Thierry Breton, který prohlásil, že velké společnosti mají obrovský vliv na život obyvatel. A že je čas, aby si Evropa začala nastavovat svá vlastní pravidla. Dokonce uvedl, že DSA je zde, aby „chránila svobodu projevu před svévolnými rozhodnutími“, ale zároveň, aby chránila občany před nelegálním obsahem. A že bude velmi důkladný v tom, aby „systémové platformy“ DSA dodržovaly. „Budeme je prověřovat a sankcionovat, pokud to tak nebude. Učiníme on-line prostředí bezpečnějším pro všechny v Evropě,“ uvedl francouzský eurokomisař.

Today, the Digital Services Act — [#DSA](#) — becomes legally enforceable for Very Large Online Platforms & Search Engines.

These systemic platforms play a very important role in our daily lives — so it was time for the EU to set our own rules.

A safer Internet for everyone ☐ pic.twitter.com/fGPCERx5mW

— Thierry Breton (@ThierryBreton) [August 25, 2023](#)

Breton proslul také tím, že když miliardář Elon Musk odkoupil Twitter a prohlásil, že teď je „ptáček svobodný“, tak eurokomisař přispěchal s tím, že v Evropě bude „ptáček létat podle našich pravidel“

☐ [@elonmusk](#)

In Europe, the bird will fly by our ☐ rules. [#DSA https://t.co/95W3qzYsal](#)

— Thierry Breton (@ThierryBreton) [October 28, 2022](#)

Z nových pravidel má radost i pirátský europoslanec Marcel Kolaja. „Firmy jako Facebook či Google mají obrovský vliv na společnost a dokážou ovlivňovat veřejné mínění. A to za zavřenými dveřmi a v polotajnosti. Proto jsem rád, že dnes vstupují v platnost pravidla, která jejich fungování zprůhlední,“ tvrdí.

Evropský Akt o digitálních službách podle něho zajistí například transparentnost doporučovaného obsahu, možnost automatické doporučování zcela vypnout, jasné označení cílené reklamy včetně zadavatele a omezení reklamy on-line na základě citlivých osobních údajů.

„Pravidla nejsou ideální. Prosazoval jsem například zavedení interoperability, aby nebyli uživatelé tlačeni pouze na ty největší platformy. Zprůhlednění algoritmů sociálních sítí a ztížení manipulace za pomoci cílené reklamy je ale rozhodně krok správným směrem,“ dodal ještě.

Firmy jako Facebook či Google mají obrovský vliv na společnost a dokáží ovlivňovat veřejné mínění. A to za zavřenými dveřmi a v polotajnosti.

Proto jsem rád, že dnes vstupují v platnost pravidla, která jejich fungování zprůhlední.
(1/3) pic.twitter.com/I6aJBzz80y

— Marcel Kolaja (@PiratKolaja) [August 25, 2023](#)

Evropský Akt o digitálních službách zajistí například:

☐ Transparentnost doporučovaného obsahu.

☐ Možnost automatické doporučování zcela vypnout.

☐ Jasné označení cílené reklamy včetně zadavatele.

☐ Omezení reklamy on-line na základě citlivých osobních údajů. (2/3)

— Marcel Kolaja (@PiratKolaja) [August 25, 2023](#)

Ovšem už když se o DSA jednalo, tak se ozývaly varovné hlasy, že se dá velice jednoduše zneužít k cenzuře. **Doktor Norman Lewis ve Spiked magazínu dokonce prohlásil**, že 16. listopadu 2022 zemřela svoboda slova na internetu. Poukazuje na to, že Evropa se chce stát regulační velmocí, a protože je druhým největším trhem, tak často to, co schválí Evropa, se stane globálním standardem. Jak se stalo například u GDPR. Dle Lewise chce mít EU přes 100 pracovníků, kteří se budou plně zabývat dohledem nad velkými technologickými společnostmi.

Dohled nad DSA nebude mít žádný nezávislý orgán, ale samotná Evropská komise, což jí dává značnou moc, upozorňuje Lewis. Nemluvě o tom, že akt obsahuje i na poslední chvíli přidaný „mechanismus pro zvládání krizí“. Komise tvrdí, že potřebuje určovat, jak velké platformy přistoupí k velkým krizím, jako například byla invaze na Ukrajinu. Při velkých krizích by prý dobrovolné závazky technologických společností k potírání dezinformací nestačily. A Evropská komise si také osobuje pravomoc prohlásit, kdy taková krize nastala. Vzhledem k tomu, jak komise používá pravidla EU vůči Maďarsku a Polsku, se Lewis obává, jak toho může zneužít.

Poukazuje na to, že to je nejen prostředek pro cenzuru, ale že se i vyhýbá demokratické odpovědnosti. „Nevolená Evropská komise nutí velké technologické společnosti, aby dělaly internetu četníka, aby potlačila, co EU považuje za nepřijatelná prohlášení nebo dezinformace. Tím si komise osobuje právo své hodnoty uvalit na nás. Pokud by takováto drakonická cenzura byla schválena nějakou národní vládou, alespoň by se dala zvolit jiná. Ale tady to funguje jinak,“ varoval Lewis. „Špinavou práci“ za komisi odvedou velké technologické firmy a ta si umyje ruce. Podotkl, že všechny velké firmy s těmito pravidly souhlasily.

Na to, jak se EU vyhýbá demokratické odpovědnosti, upozorňuje také Společnost pro obranu svobody projevu.

S DSA získala EU cenzurní pravomoci a možnost vyhnout se demokratické odpovědnosti. Nikým nevolená Komise nutí Big Tech, aby na platformách filtrovaly to, co EU označí za škodlivý obsah. Kdyby to dělaly naše vlády, mohli bychom je aspoň volbami vyměnit. <https://t.co/6XWzHKO6WB>

— Společnost pro obranu svobody projevu (@SOS_projevu) [August 28, 2023](#)

V souvislosti s tím jsme položili otázky Vlastimilu Veselému ze SOSP a Adamu Růžičkovi z Institutu H21. Jednak zda je akt dobrým kompromisem mezi požadavky na bezpečnost internetu, zajištěním svobody slova a zajištěním odpovědnosti těch, kdo budou dohled nad technologickými společnostmi vykonávat. „V žádném případě. Před DSA jsme už dávno varovali jako první český subjekt. Loni jsme vydali podrobné kritické stanovisko, když se ještě česká vláda mohla postavit proti. Už přes rok upozorňujeme na konkrétní pasti, které tam jsou naklady pro svobodu slova. Na naší červnové konferenci jsme tomu věnovali celý diskusní panel,“ odpověděl pro ParlamentníListy.cz Vlastimil Veselý.

„S DSA získala Evropská komise cenzurní pravomoci a možnost vyhnout se demokratické odpovědnosti. Svoji odpovědnost přenesla na Big Tech, velké IT korporace, aby na platformách filtrovaly to, co komise označí za škodlivý obsah, např. údajné dezinformace. Kdyby to dělaly evropské vlády, mohli bychom je aspoň volbami vyměnit. Nikým nevolená komise však tímto získala monopol na to, aby určovala hranice svobody slova,“ odpověděl na otázku, zda akt představuje ohrožení svobody slova.

Adam Růžicka nás odkázal na slova právníka Jana Hořenovského, který se DSA zabývá. Ten na již zmíněné červnové konferenci uvedl, že jak bude DSA fungovat v praxi, je stále dost neznámé. Upozornil, že v DSA je nezákonný obsah definován jako informace, které nejsou v souladu s právem Evropské unie nebo s právem některého členského státu (pokud je v souladu s právem unie). Což by mohlo znamenat, že pokud bude například český příspěvek v rozporu s bulharským právem, bude pro sociální síť povinné ho smazat. Hořenovský si nicméně nemyslí, že tento výklad bude aplikován.

Doplnil, že se nespecifikuje, jaké právo. Tedy například pokud učitelé mají povinnost se nějakým způsobem nevyjadřovat, sociální síť by mohly být povinné tuto povinnost vymáhat.

Další obsah, který by měl být mazán, je ten v rozporu se smluvními podmínkami. Ty si ovšem nemůže stanovit provozovatel, jak chce. „Těch limitací v DSA je hodně. Třeba článek 14 stanovuje povinnost přihlížet k právům a oprávněným zájmům všech stran včetně základních práv příjemců služby. Tady je dobrá věc, že je tu zmíněna svoboda projevu. Ale riziko je, že v té aplikaci se bude dávat přednost jiným zájmům, než je svoboda projevu.“

Největší problém jsou ta systémová rizika, je tam duševní pohoda osob, veřejné zdraví, tělesná pohoda, nepříznivé dopady na občanský diskurz, což podle mě míří na dezinformace, byť to slovo tam není. Dopad na volební procesy, veřejnou bezpečnost atd. Takže je tam velice široká definice systémových rizik, do nichž lze zahrnout i boj proti dezinformacím. Ale nikde to není přímo, je to vždy otázka interpretace," uvedl právník a doplnil, že vůči vyhledávačům ukládá DSA povinnost rozumná, přiměřená a účinná zmírňující opatření ve vztahu k systémovým rizikům.

Z toho vyplývá, že sociální sítě budou muset upravit smluvní podmínky a také algoritmy moderující obsah. Jaká bude praxe, Hořenovský neví, nicméně samotný jazyk, jakým je DSA psán, je dle něho problematický. A jako riziko bere i nouzové situace v článku 36 a 48, kdy má Evropská komise možnost sociálním sítím přikazovat ve vztahu k veřejné bezpečnosti a k veřejnému zdraví. „Náš nouzový stav neumožňuje omezit svobodu projevu vůbec. Ale to DSA vkládá možnost v nouzových stavech do té svobody zasahovat, což může být zneužitelné," uvedl.

Co se týče uživatelů, těch se zmíněné věci dle právníka moc netýkají. Naopak má pro něho akt určitý pozitivní přínos, že se proti rozhodnutím bude moci odvolat, i k rozhodčímu subjektu, následně i k soudu, ale tam není vyřešena místní příslušnost.

[ZDROJ](#)